

Nr 191.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående inköp för nationalmuseum av äldre porträtt ur framlidne friherre H. Rehbinders samlingar; given Stockholms slott den 11 april 1913.

Med åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att till inköp för nationalmusei räkning av äldre porträtt på den auktion, som kommer att hållas å framlidne kommerserådet friherre H. Rehbinders efterlämnade samlingar, anvisa på extra stat för år 1914 ett förslagsanslag av högst 15,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1913 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna vad härav kan för ändamålet erfordras.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott, och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Fridtjuv Berg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 april 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSSVÄRD,
 PETRÉN,
 STENSTRÖM,
 LARSSON,
 SANDSTRÖM.

Departementschefen statsrådet Berg yttrade:

Inköp för
nationalmu-
seum av äldre
porträtt ur
friherre H.
Rehbinders
samlingar.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 7 april 1913 dagtecknad skrift har överintendenten vid nationalmuseum L. Looström gjort framställning om anvisande av ett belopp å högst 15,000 kronor att användas till inköp för museets räkning av äldre porträtt, tillhörande framlidne kommerserådet friherre H. Rehbinders efterlämnade konstsamlingar. Med bifogande av tryckt förteckning över dessa samlingar, som komme att å auktion försäljas i Stockholm den 28 och 29 april 1913 samt följande dagar, har Looström i ärendet anfört huvudsakligen följande:

Friherre Rehbinders specialitet såsom samlare var porträtt, utförda av äldre svenska konstnärer. I detta avseende blev hans samling enastående bland samtida privatsamlingar i vårt land. Ty den omfattar arbeten av så gott som alla mera bemärkta svenska porträttmålare från början av 1600-talet till ett gott stycke in på 1800-talet, såsom framgår av den utgivna förteckningen. Det hedrar ägarens fina konstsmak, att han visste förvärva så många dukar, vilka konstnärligt sett tillhöra det bästa, som deras respektive målare över huvud frambragt; vartill kommer, att samlingen vid sidan av det egentliga konstvärdet erbjuder så mycket av största intresse ur personhistorisk synpunkt, såsom innehållande porträtt av mera representativa män och kvinnor, inom konungahuset så väl som inom de olika samhällslagren.

Det är helt naturligt, att i en sådan samling mycket skall finnas, vars förvärvande för statens samlingar vore i hög grad önskvärt, och detta icke blott ur ren konstsynpunkt för att fylla luckor i nationalmusei samlingar, utan även ur historisk synpunkt för att fylla luckor i statens porträttsamlingar, särskilt på Gripsholm.

Det enastående tillfälle, som här erbjuder sig att komplettera dessa samlingar, bör, synes det mig, icke av staten lämnas obegagnat. Men för att kunna göra några förvärv på den förestående auktionen fordras tillgång till medel. Det på nationalmusei stat uppförda anslaget till konstsamlingarnas ökande, 15,000 kronor, är för år 1913 redan taget i anspråk, och för Gripsholmssamlingens ökande finnes intet anslag. Den nybildade föreningen nationalmusei vänner, som vid flera tillfällen lämnat nationalmuseum avsevärda bidrag för inköp, har under år 1912 skänkt museum konstverk för ett belopp av 43,300 kronor, varjämte den år 1913 inköpt två moderna franska målningar för respektive 25,000 francs och 18,000 francs, vilka för några dagar sedan överlämnades i gåva till nationalmuseum. Föreningen är därför icke i tillfälle att denna gång träda hjälpende emellan. Att söka för ändamålet anlita den enskilda offervilligheten faller sig för närvarande något olägligt, alldenstund hela det belopp, som fordrades, för att den Söndénska gravyrsamlingen skulle bli statens egendom, eller 70,000 kronor, under de senaste månaderna insamlats under hand, av mig och andra, från museets enskilda gynnare, vilka det ej torde vara lämpligt att nu åter anstränga.

Looström har på dessa grunder hemställt, att Kungl. Maj:t tacktes av tillgängliga medel eller på sätt, Kungl. Maj:t eljest kunde finna lämpligt, anvisa ett belopp av intill 15,000 kronor att i enlighet med § 12 i stadgarna för nationalmuseum användas till inköp av äldre porträtt å auktionen efter friherre Rehbinders.

Jag anser det vara av synnerlig vikt, att den som det synes ganska enastående möjlighet till värdefulla förvärv för nationalmuseum, som här yppat sig, icke lämnas obeaktad. Särskilt vill jag fästa uppmärksamheten därpå, att, efter vad känt är, prisen å äldre konstverk av framstående mästare i vår tid befinna sig i snabbt stigande och att det fördenskull är så gott som säkert, att i framtiden dylika förvärv, i den mån sådana över huvud bli möjliga att göra, komma att ställa sig vida kostsammare än för närvarande. Då emellertid det å nationalmusei stat upp-

Departement-
schefen.

förda anslaget till konstsamlingarnas ökande redan är för år 1913 disponerat och annat bidrag för nu ifrågavarande ändamål icke torde kunna beredas vare sig av medel, som stå till Kungl. Maj:ts förfogande, eller från enskilt håll, torde framställning böra göras till Riksdagen om anvisande av erforderligt anslag. Det enskilda intresset för ökandet av nationalmusei samlingar har, såsom framgår av Looströms nyssberörda framställning, särskilt under senaste tiden framträtt på ett ganska storartat sätt. Jag kan icke finna annat, än att det ej blott skulle vara statens konstsamlingar till gagn utan även innebära ett lämpligt och riktigt erkännande av dessa enskilda uppoffringar, om statsmakterna, då nu ett sällsynt tillfälle till förvärv av alster av äldre svenska porträttmålarens hand föreligger, gäve sin medverkan därtill genom anvisande av ett anslag, som i allt fall i förhållande till vad enskilda i liknande syfte sammanskjutit måste te sig som ganska blygsamt.

På dessa grunder hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

att till inköp för nationalmusei räkning av äldre porträtt på den auktion, som kommer att hållas å framlidne kommerserådet friherre H. Rehbinders efterlämnade samlingar, anvisa på extra stat för år 1914 ett förslagsanslag av högst 15,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1913 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna vad härav kan för ändamålet erfordras.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, bifalla; och skulle proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Christer d'Albedyhll.